Rodna Gruda

Povezovalec dveh svetov: Bogdan Grom (1918-2013)

Connecting Two Worlds: Bogdan Grom (1918-2013)

Objavljeno dne/Published on: 22.02.2016
Avtor članka/Article Author: Edita Žugelj

Vsestranski slovenski umetnik mednarodnega slovesa Bogdan Grom je živel med dvema svetovoma, Slovenijo in ZDA, tržaškim Krasom in skalovjem Nove Mehike, ki ju je v svojem ustvarjanju povezoval, iskal njune skupne točke. Čeprav sodi v eno najbolj ustvarjalnih generacij slovenskih tržaških slikarjev, ga v domovini žal slabo poznamo, saj je več kot pol stoletja preživel v Ameriki.

Connecting Two Worlds: Bogdan Grom (1918-2013) Bogdan Grom, the internationally acclaimed Slovene artist, lived between two worlds. Living in the Slovenian Karst Region and in the rocky terrains of New Mexico, he used his artistic versatility to connect the two geographic locations through creativity. Even though he belongs to one of the most creative generations of Slovene painters from the Trieste region, he is relatively unknown in Slovenia. This is mainly because he spent more than half of a century in America.

Od tržaškega Krasa do New Jerseyja

Bogdan Grom je bil rojen leta 1918 v Devinščini pri Trstu. V osnovno šolo je hodil v Trstu, v gimnazijo v Ljubljani in Subotici, študiral pa je na likovnih akademijah v Perugiji, Benetkah, Rimu in Ljubljani. V Münchnu in Benetkah je končal specializacijo v uporabni umetnosti. Slikar, ilustrator, grafik, kipar, oblikovalec in gledališki scenograf je do odhoda v ZDA leta 1957 veliko potoval in se selil po Evropi, od Trsta, Prage, Zagreba, Subotice, Ljubljane, Beograda do Ptuja. V tem obdobju se je posvečal grafičnemu oblikovanju in knjižni ilustraciji (prvi slovenski prevod Toma Sawyerja, Huckleberry Finn, knjigi Jeroma Klapke o treh možeh), slikal je krajine in vedute, ustvarjal batike ...

Po prihodu v ZDA si je zagotovil delo in preživetje kot notranji in zunanji opremljevalec številnih palač, nakupovalnih centrov, trgov, cerkva ... Njegovi kipi iz različnih materialov, slike, vitraži, mozaiki krasijo številna mesta po ZDA, med drugim jih je moč najti tudi v armenski katedrali sv. Vartana, luteranski cerkvi sv. Petra, episkopalni cerkvi sv. Jakoba, sinagogi Emanu-El v Yonkersu in katoliški katedrali sv. Cirila v New Yorku ter celo v Ovalni pisarni Bele hiše. Ob dvestoletnici Amerike je v chicaškem trgovskem središču postavil leseno konstrukcijo, posvečeno Indijancem, iz jekla pa oblikoval slovansko drevo. Čeprav je postal znan in cenjen tudi v mednarodnem merilu, pa se nikoli ni uklanjal prevladujočim trendom v umetnosti, vedno je eksperimentiral in ubiral lastne poti.

Številne razstave po vsem svetu

Prvi razstavi leta 1949 v tržaški galeriji Škorpijon so sledile razstave po številnih italijanskih in jugoslovanskih mestih, v Nemčiji, Španiji, Avstriji, Švici, Sloveniji, Bolgariji, v Izraelu, na Japonskem in v ZDA. Njegova dela so še danes v stalnih zbirkah Narodne umetnostne galerije v Rimu, muzeja Revoltella v Trstu, Narodne galerije v Beogradu, Moderne galerije v Ljubljani, Art Museuma v Cincinnatiju, muzeja Guggenheimu v New Yorku, v White House Art Collection v Washingtonu in še marsikje, pa tudi v številnih prestižnih zasebnih zbirkah.

Bogdan Grom je tudi v novi domovini čutil živo vez s tržaškim Krasom, ki je bil zanj navdih za številne slike, grafike, kipe ter druge umetnine v njegovem domu v Englewoodu v ameriški zvezni državi New Jersey. Na

domači Kras ga je v ZDA spominjala pokrajina v Novi Mehiki, kamor je rad zahajal in ji posvetil enega od svojih opusov. Na slovenskem veleposlaništvu v Washingtonu je imel leta 2009 razstavo z naslovom: Od Trsta do kanjonov na jugozahodu ZDA; pred tem je bila ob njegovi 90-letnici v Ljubljani na ogled pregledna razstava z naslovom Dva svetova. Leta 2011 ga je takratni predsednik Republike Slovenije Danilo Türk v New Yorku odlikoval z redom za zasluge za bogat ustvarjalni opus, s katerim je vseskozi opravljal poslanstvo ambasadorja odličnosti in imenitnosti slovenske kulture. V Trstu pa so leta 2012 priredili večjo retrospektivno razstavo ob nastanku stalne zbirke del, ki jih je umetnik podaril pokrajini Trst. Udeležil se je je tudi umetnik, ki je pogosto in še v visoki starosti obiskoval domače kraje. Bil je velik ljubitelj narave in je ustvarjal vse do svoje smrti. Režiser Damjan Kozole je leta 2009 v Trstu in ZDA o Gromu posnel dokumentarni film.

Bogdan Grom je umrl konec leta 2013 na svojem domu v Englewoodu, star 95 let. Pokopan je na domačem Krasu.

Bogdan Grom

Slovansko drevo Rireside Mall, Chicago

Slovenski ornament, 1950

Bogdan Grom

1. maj na Ptuju, 1946

Dan po umoru Marthina Luthra Kinga, 1966